

КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вчена рада

Протокол № 1 від 28.08.2025

Голова вченої ради

О.В. Яковлева

РЕАБІЛІТАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

ВИБІРКОВА ОСВІТНЯ КОМПОНЕНТА

СИЛАБУС

для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
за освітньою програмою «Реабілітаційна психологія»

Л. М. Гридковець, 2025 рік
grydkovec@kibit.edu.ua

СХВАЛЕНО

Кафедра психології

Протокол № 1 від 28.08.25

Зав. каф. *Лановенко* Ю. І. Лановенко

Київ 2025

Силабус вибіркової освітньої компоненти РЕАБІЛІТАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ для студентів освітньої програми «Реабілітаційна психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С4 «Психологія» галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини».

Розробники: Л. М. Гридковець, канд. психол. наук, доцент кафедри психології Київського інституту бізнесу та технологій; Л. П. Шкрєбтієнко, канд. пед. наук, доцент, викладач кафедри психології Київського інституту бізнесу та технологій

Силабус затверджений на засіданні кафедри психології
Протокол № 1 від «28» серпня 2025 року

Завідувач кафедри Ю. І. Лановенко

© Л. М. Гридковець, Л. П. Шкрєбтієнко, 2025 рік
© КІБІТ, 2025 рік

1. Анотація курсу

Місце «Реабілітаційна психологія осіб з інвалідністю» в програмі навчання: дисципліна відноситься до вибіркової освітньої компоненти професійної підготовки.

Засоби оцінювання – проміжні завдання, 1 підсумковий проект, підсумковий екзамен, який здійснюється за заліковими білетами (тестовими завданнями).

Форма навчання	Семестр	Кредити ECTS	Години	Лекції	Практичні (семінарські) заняття	СРС	Екзамен
Денна	2	4	120	18	18	82	2
Заочна	2	4	120	10	10	98	2

Мова навчання: українська.

Передреквізити – Загально-психологічні засади психореабілітації, Нейропсихологічні засади психореабілітації, Психореабілітація психічних розладів, Вікові особливості психореабілітації, Сучасні напрями психореабілітаційної роботи.

Постреквізити – Організація волонтерської психореабілітаційної служби, Психологічна підтримка сім'ї в процесі реабілітації, Міждисциплінарна взаємодія в реабілітації, Психореабілітація в умовах медичних закладів.

2. Мета курсу

Предметом вивчення навчальної дисципліни є психологічна допомога клієнтам, які зазнали психотравмуючих подій, мають інвалідність, а також використання засобів діагностики й психологічної реабілітації в роботі практичного психолога.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у магістрів-психологів цілісного уявлення про реабілітаційну роботу з особами, що мають інвалідність, формування у здобувачів фахових умінь у сфері діагностики, розуміння і використання відповідних засобів у реабілітаційній роботі.

Згідно з вимогами освітньої програми, студенти повинні освоїти наступні **компетентності**:

- ЗК 01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 04. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК 07. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК 09. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

СК 01. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики.

СК03. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК 04. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково-верифікованих методів та технік.

СК 05. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК 07. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК 08. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК 09. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК 10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

СК 11. Здатність надавати оперативну психологічну допомогу та використовувати методи психологічного захисту людини в кризових ситуаціях.

СК 12. Здатність здійснювати психолого-реабілітаційну діагностику, розробляти та реалізовувати індивідуальні та групові плани психологічної реабілітації осіб.

СК 13. Здатність розробляти та застосовувати превентивні та корекційні програми збереження психологічного здоров'я людини.

СК 14. Здатність до рефлексії та супервізії власної фахової діяльності.

СК 16. Здатність застосовувати психологічні технології, спрямовані на відновлення психоемоційного стану, соціальної активності, когнітивних функцій і самостійності клієнтів.

До програмних результатів навчання віднесено:

ПР 01. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР 04. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР 05. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР 09. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР 10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПР 13. Визначати психічні, когнітивні та емоційні потреби клієнтів у процесі реабілітації, адаптації та соціалізації.

ПР 16. Співпрацювати з фахівцями суміжних галузей (педагогами, соціальними працівниками, менеджерами, лікарями, реабілітологами) у процесі психологічного реабілітаційного супроводу клієнта

Програма навчальної дисципліни складається з **2-х змістових модулів та 9-и тем.**

3. План лекційних та семінарських занять та завдання до СРС

Основні підручники:

1. Михальчук Н.О., Поташнюк Р.З., Івашкевич Е.З. Основи психологічної реабілітації. Навчальний посібник для студентів Вузу. – Рівне: РДГУ, Міжнародний економікогуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, РДГУ, 2006. – 192с.
2. Соціально-психологічна підтримка осіб з інвалідністю в умовах війни: кол. моногр. / Маслянікова І., Османова А., Давиденко Г. та ін.; за заг. ред. І. Маслянікової. – К. Університет «Україна», 2023. 216 с.
https://uu.edu.ua/upload/Nauka/Publicatsiyi/monografii/soc_psih_pidtrimka_v_umovah_vijni.pdf

Змістовий модуль 1. Проблема інвалідності в сучасній психології.

Лекція 1. Еволюційний погляд на дефініцію «інвалідність».

1. Наукові дефініції.
2. Державна соціальна політика стосовно людей з інвалідністю.
3. Вивчення історії розвитку і розв'язання проблем інвалідності.
4. Основні бар'єри у суспільстві, пов'язанні з інвалідністю.

Практичне заняття 1. Визначити та розібрати основні поняття в реабілітаційній психології «інвалідність».

Заняття проводиться в дискусійній формі-обговорення тем.

СРС 1.

Підготувати презентацію на тему: «Психологічна реабілітації осіб з інтелектуальними розладами».

Роботу додати до Гугл-класу.

Література:

1. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. Психологічна реабілітація хворих з особистісними розладами. Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Рівне: РДГУ, МЕГУ імені академіка Степана Дем'янчука, 2011. – 56 с.
2. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. Психологічна реабілітація хворих з розладами інтелекту. Навчально-методичний посібник для студентів

вищих навчальних закладів. – Рівне: РДГУ, МЕРУ імені академіка Степана Дем'янчука, 2017. – 78 с.

Лекція 2. Соціальна політика європейських країн стосовно осіб з інвалідністю.

1. Основні положення форуму з європейської соціальної політики, який відбувся в березні 1996 року в Брюсселі.
2. Соціальний статус людей з обмеженими фізичними можливостями в різних країнах.
3. Основні положення Конвенції ООН про права інвалідів, що була прийнята 16 грудня 2009 р.

Практичне заняття 2. Працюємо з документообігом.

Заняття проводиться в тренінговій формі: група обговорює основні положення соціальної політики різних країн, визначення пріоритетних завдань щодо покращення життя людей із інвалідністю.

СРС 2.

1. Опрацювати тему з підручника курсу лекцій.
2. Зробити презентацію (5-7 слайдів) або написати есе (2-3 стор.) на тему: «Психологічна реабілітації осіб з особистісними розладами».

Література:

1. Михальчук Н.О., Поташнюк Р.З. Особливості проведення психологічної реабілітації хворих з розладами свідомості. Концепція розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні: Зб. наук. праць Міжнародного університету “РЕГІ” імені академіка Степана Дем'янчука. – Рівне, 2003. – Вип.3. – Ч.2. – С. 132-141.
2. Михальчук Н.О., Прищепа А.М., Зубченко В.В. Актуальні проблеми розвитку самоактуалізації та самореалізації особистості. – Донецьк, 2004. – 220-225.
3. Михальчук Н.О. Формування професійної придатності майбутніх фахівців іноземних мов у контексті європейської інтеграції. Формування громадянського суспільства в контексті Європейської інтеграції: Зб. наук. праць “Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ”. – Рівне, 2005. – Випуск 5. – С.340-344.

Лекція 3. Світовий досвід щодо врегулювання питань усебічної інтеграції громадян з обмеженими можливостями в суспільне життя.

Практичне заняття 3. Працюємо з темою «Правова підтримка людей з обмеженими фізичними можливостями в різних країнах», підготовка до тестів, творча робота.

1. Правова підтримка людей з обмеженими фізичними можливостями в різних країнах.
2. Світова практика з проблеми зайнятості інвалідів.
3. Усунення причин соціальної та емоційної міжособистісної ізоляції в світовій практиці.

Заняття проводиться в тренінговій формі: студенти відпрацьовують пропозиції щодо соціалізації людей (слабочуючі, слабобочучі, фізично обмеженими).

СРС 3.

Проаналізувати компанії в Україні, що опікуються працевлаштуванням людей з обмеженими можливостями (2-3 шт.). Зробити у вигляді статистичної таблиці.

Література:

1. Михальчук Н.О., Поташнюк Р.З., Івашкевич Е.З. Основи психологічної реабілітації. Навчальний посібник для студентів Вузу. – Рівне: РДГУ, Міжнародний економікогуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, РДГУ, 2006. – 192с.
2. Соціально-психологічна підтримка осіб з інвалідністю в умовах війни: кол. моногр. / Маслянікова І., Османова А., Давиденко Г. та ін.; за заг. ред. І. Маслянікової. – К. Університет «Україна», 2023. 216 с.

Змістовий модуль 2. Психологічні особливості осіб з інвалідизуючими захворюваннями. Реабілітація інвалідів

Лекція 4. Психологічні моделі інвалідності: моделі та способи розв'язання.

1. Модель “фізичної безпеки”, що ураховує ідеї соціального дарвінізму і негативної еugenіки.
2. Модель “економічної безпеки”, що тлумачить осіб з інвалідністю як “утриманців”, як “економічний тягар” для здорових людей.
3. Модель стигматизації.
4. Модель дискримінації.
5. Модель “психологічної безпеки”.

Практичне заняття 4. Застосовуємо психологічні моделі як способи роз'яснення .

Заняття проводиться в тренінговій формі: спочатку в режимі «акваріуму» група спостерігає за індивідуальною роботою викладача та його партнера (доброволець з групи), потім студенти діляться на пари та відпрацьовують практичні навички під постійною супер-візією викладача.

СРС 4. 1. Презентація на тему «Модель економічної безпеки, можливості працевлаштування осіб з інвалідністю».

2. Розробити етичні правила поведінки під час спілкування з особами з інвалідністю (вік та діагноз клієнта на вибір) (5-7 пунктів).

Роботу додати до Гугл-класу.

Література:

1. Михальчук Н.О., Поташнюк Р.З., Івашкевич Е.З. Основи психологічної реабілітації. Навчальний посібник для студентів Вузу. – Рівне: РДГУ, Міжнародний економікогуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, РДГУ, 2006. – 192с.
2. Соціально-психологічна підтримка осіб з інвалідністю в умовах війни: кол. моногр. / Маслянікова І., Османова А., Давиденко Г. та ін.; за заг. ред. І. Маслянікової. – К. Університет «Україна», 2023. 216 с.

Лекція 5. Особливості фізичного стану людей з інвалідністю та внутрішні передумови виникнення соціально-психологічної дезадаптованості.

1. Причини ізоляції та фрустрації людей з обмеженими фізичними можливостями.
2. Емоційний, когнітивний та соціальний рівні незадоволення потреб людей з обмеженими фізичними можливостями.
3. Деструктивний потенціал ситуації інвалідності.

Практичне заняття 5. Робота з кризовими станами.

Заняття проводиться в дискусійній формі: група ділиться на підгрупи, кожна підгрупа отримує травматичну ситуацію (наприклад, втрата близької людини) і готує коротку презентацію, як розгортаються дії у випадку втрати та методи стабілізації за цією ситуацією. Потім – дискусія на основі презентацій підгруп.

СРС 5.

Есе «Рівні незадоволення потреб людей з обмеженими фізичними можливостями», тренувальні вправи з метою створення реабілітаційної програми для інвалідів.

Відповідь додати до Гугл-класу.

Література:

1. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. Організаційні основи догляду за психічно хворими в умовах стаціонарного лікування. Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Зб. наук. Праць “Наукові записки РДГУ” // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції “Психологічна допомога особистості: сучасний стан та перспективи розвитку” (29-30 жовтня 2010 року). – Рівне, 2010. – Випуск 43. – С.63-67.
2. Михальчук Н.О., Примачок Л.Л. Психологічні особливості корекції психомоторних розладів у хворих із ішемічним інсультом. Психологія:

реальність і перспективи: 16 зб. наук. праць Рівненського державного гуманітарного ун-ту. – Вип. 12. – 2019. – С. 172–179.

Лекція 6. Психологічні особливості особистісної сфери осіб з інвалідизуючими захворюваннями.

1. Вивчення психологічних особливостей та динаміки особистісних змін у людей з обмеженими функціональними можливостями.
2. Модель психологічного супроводу осіб з інвалідизуючими захворюваннями згідно з різною нозологією й враховуючи індивідуальні особливості зазначеної категорії людей.

Практичне заняття 6. Застосування моделі психологічного супроводу.

Заняття проводиться в тренінговій формі: в режимі «акваріуму» група спостерігає за індивідуальною роботою викладача та його партнера (доброволець з групи), студенти по черзі відпрацьовують практичні навички під постійною супер-візією викладача.

СРС 6.

Написати інструкцію-рекомендації: «Психологічні особливості супроводу інвалідів з цукровим діабетом». Презентацію додати до Гугл-класу.

Література:

1. Михальчук Н.О., Поташнюк Р.З., Івашкевич Е.З. Основи психологічної реабілітації. Навчальний посібник для студентів Вузу. – Рівне: РДГУ, Міжнародний економікогуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, РДГУ, 2006. – 192с.
2. Соціально-психологічна підтримка осіб з інвалідністю в умовах війни: кол. моногр. / Маслянікова І., Османова А., Давиденко Г. та ін.; за заг. ред. І. Маслянікової. – К. Університет «Україна», 2023. 216 с.

Лекція 7. Проблема соціального статусу інваліда.

1. Психологічні проблеми, які перешкоджають адекватним взаємостосункам з оточуючими, негативно позначаються на працездатності, загалом світосприйнятті і погіршують соціальне становище інваліда.
2. Когнітивна та емоційна деривація інвалідів, їхній вплив на соціальний статус особистості.

Практичне заняття 7.

Відпрацьовуємо психологічні проблеми, що перешкоджають адаптації людини з інвалідністю та можливості реабілітації.

Заняття проводиться в тренінговій формі: в режимі «акваріуму» група спостерігає за індивідуальною роботою викладача та його партнера (доброволець з групи), студенти по черзі відпрацьовують практичні навички під постійною супер-візією викладача.

СРС 7.

Підготувати презентацію «Когнітивна та емоційна деривація осіб з інвалідністю»

Відповідь додати до Гугл-класу.

Література:

1. Михальчук Н.О., Поташнюк Р.З., Івашкевич Е.З. Основи психологічної реабілітації. Навчальний посібник для студентів Вузу. – Рівне: РДГУ, Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, РДГУ, 2006. – 192с.

Лекція 8. Сучасні підходи до вивчення і розв'язання проблем людей з обмеженими можливостями.

1. Правовий підхід.
2. Соціально-середовищний підхід.
3. Психологічний підхід.
4. Суспільно-ідеологічний підхід.
5. Промислово-економічний підхід.
6. Анатоомо-функціональний підхід.

Практичне заняття 8.

Пропрацюємо підходи.

Заняття проводиться в тренінговій формі: в режимі «акваріуму» група спостерігає за індивідуальною роботою викладача та його партнера (добровольць з групи), студенти по черзі відпрацьовують практичні навички під постійною супер-візією викладача.

СРС 8. Підготувати есе «Психологічний підхід до вивчення і розв'язання проблем людей з обмеженими можливостями».

Підготуйте міні-дослідження (1–2 стор.).

Презентацію додати до Гугл-класу.

Література:

1. Михальчук Н.О., Поташнюк Р.З., Івашкевич Е.З. Основи психологічної реабілітації. Навчальний посібник для студентів Вузу. – Рівне: РДГУ, Міжнародний економікогуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, РДГУ, 2006. – 192с.
2. Соціально-психологічна підтримка осіб з інвалідністю в умовах війни: кол. моногр. / Маслянікова І., Османова А., Давиденко Г. та ін.; за заг. ред. І. Маслянікової. – К. Університет «Україна», 2023. 216 с.

Лекція 9. Сучасні напрями та інтегративні підходи в реабілітації слабчующих та їх супроводі (на прикладі ІТ-компанії)

1. Інтеграція слабчующих та глухонімих у соціальне середовище.

Практичне заняття 9. Впровадження в практику інтегративних підходів в реабілітації осіб з інвалідністю.

Заняття проводиться в тренінговій формі: в режимі «акваріуму» група спостерігає за індивідуальною роботою викладача та його партнера (добровольць з групи),

2. Новітні форми реабілітаційної терапії.

студенти по черзі відпрацьовують практичні навички під постійною супер-візією викладача.

СРС 9 (підсумкове завдання).

Описати сучасні інноваційні компанії та їх можливості у програмі реабілітації людей з інвалідністю.

Література:

1. Михальчук Н.О., Поташнюк Р.З., Івашкевич Е.З. Основи психологічної реабілітації. Навчальний посібник для студентів Вузу. – Рівне: РДГУ, Міжнародний економікогуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, РДГУ, 2006. – 192с.
2. Соціально-психологічна підтримка осіб з інвалідністю в умовах війни: кол. моногр. / Маслянікова І., Османова А., Давиденко Г. та ін.; за заг. ред. І. Маслянікової. □ К. Університет «Україна», 2023. 216 с.

План занять та СРС для заочної форми

Лекція 1. Еволюційний погляд на дефініцію «інвалідність».

1. Наукові дефініції, які використовуються у науковій літературі і практичній роботі соціальних працівників, психологів, соціальних педагогів: «інвалід», «інвалідність», «люди з особливими потребами», «люди з обмеженими фізичними можливостями», «люди з функціональними обмеженнями», «люди з інвалідністю», «люди з обмеженнями життєдіяльності».
2. Державна соціальна політика стосовно людей з інвалідністю.
3. Вивчення історії розвитку і розв'язання проблем інвалідності.
4. Основні бар'єри у суспільстві, пов'язанні з інвалідністю.

Практичне заняття 1. Визначити та розібрати основні поняття в реабілітаційній психології «інвалідність».

Заняття проводиться в дискусійній формі-обговорення тем.

СРС 1. Підготувати презентацію на тему: «Психологічна реабілітації осіб з інтелектуальними розладами».

Роботу додати до Гугл-класу.

Література:

1. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. Психологічна реабілітація хворих з особистісними розладами. Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Рівне: РДГУ, МЕГУ імені академіка Степана Дем'янчука, 2011. – 56 с.
2. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. Психологічна реабілітація хворих з розладами інтелекту. Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Рівне: РДГУ, МЕГУ імені академіка Степана Дем'янчука, 2017. – 78 с.

Лекція 2. Соціальна політика європейських країн стосовно осіб з інвалідністю.

1. Основні положення форуму з європейської соціальної політики, який відбувся в березні 1996 року в Брюсселі.
2. Соціальний статус людей з обмеженими фізичними можливостями в різних країнах.
3. Основні положення Конвенції ООН про права інвалідів, що була прийнята 16 грудня 2009 р.

Практичне заняття 2. Працюємо з документообігом.

Заняття проводиться в тренінговій формі: група обговорює основні положення соціальної політики різних країн, визначення пріоритетних завдань щодо покращення життя людей із інвалідністю.

СРС 2.

1. Опрацювати тему з підручника курсу лекцій.
2. Зробити презентацію (5-7 слайдів) або написати есе (2-3 стор.) на тему: «Психологічна реабілітації осіб з особистісними розладами».

Література:

1. Михальчук Н.О., Поташнюк Р.З. Особливості проведення психологічної реабілітації хворих з розладами свідомості. Концепція розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні: Зб. наук. праць Міжнародного університету «РЕГГ» імені академіка Степана Дем'янчука. – Рівне, 2003. – Вип.3. – Ч.2. – С. 132-141.
2. Михальчук Н.О., Прищепа А.М., Зубченко В.В. Актуальні проблеми розвитку самоактуалізації та самореалізації особистості. – Донецьк, 2004. – 220-225.
3. Михальчук Н.О. Формування професійної придатності майбутніх фахівців іноземних мов у контексті європейської інтеграції. Формування громадянського суспільства в контексті Європейської інтеграції: Зб. наук. праць «Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ». – Рівне, 2005. – Випуск 5. – С.340-344.

Лекція 3. Психологічні моделі інвалідності: моделі та способи розв'язання.

1. Модель “фізичної безпеки”, що ураховує ідеї соціального дарвінізму і негативної еugenіки.
2. Модель “економічної безпеки”, що тлумачить осіб з інвалідністю як “утриманців”, як “економічний тягар” для здорових людей.
3. Модель стигматизації.
4. Модель дискримінації.
5. Модель “психологічної безпеки”.

СРС 3.

1. Презентація на тему «Модель економічної безпеки, можливості працевлаштування осіб з інвалідністю».
2. Розробити етичні правила поведінки під час спілкування з особами з інвалідністю (вік та діагноз клієнта на вибір) (5-7 пунктів).
Роботу додати до Гугл-класу.

Література:

1. Михальчук Н.О., Поташнюк Р.З., Івашкевич Е.З. Основи психологічної реабілітації. Навчальний посібник для студентів Вузу. – Рівне: РДГУ, Міжнародний економікогуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янука, РДГУ, 2006. – 192с.
2. Соціально-психологічна підтримка осіб з інвалідністю в умовах війни: кол. моногр. / Маслянікова І., Османова А., Давиденко Г. та ін.; за заг. ред. І. Маслянікової. – К. Університет «Україна», 2023. 216 с.

Лекція 4. Психологічні особливості особистісної сфери осіб з інвалідизуючими захворюваннями.

1. Вивчення психологічних особливостей та динаміки особистісних змін у людей з обмеженими функціональними можливостями.
2. Модель психологічного супроводу осіб з інвалідизуючими захворюваннями згідно з різною нозологією й враховуючи індивідуальні особливості зазначеної категорії людей.

Практичне заняття 3. Застосовуємо психологічні моделі як способи роз'яснення .

Заняття проводиться в тренінговій формі: спочатку в режимі «акваріуму» група спостерігає за індивідуальною роботою викладача та його партнера (добровольця з групи), потім студенти діляться на пари та відпрацьовують практичні навички під постійною супер-візією викладача.

Практичне заняття 4. Застосування моделі психологічного супроводу.

Заняття проводиться в тренінговій формі: в режимі «акваріуму» група спостерігає за індивідуальною роботою викладача та його партнера (добровольця з групи), студенти по черзі відпрацьовують практичні навички під постійною супер-візією викладача.

СРС 4.

Написати інструкцію-рекомендації: «Психологічні особливості супроводу інвалідів з цукровим діабетом». Презентацію додати до Гугл-класу.

Література:

1. Михальчук Н.О., Поташнюк Р.З., Івашкевич Е.З. Основи психологічної реабілітації. Навчальний посібник для студентів Вузу. – Рівне: РДГУ, Міжнародний економікогуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, РДГУ, 2006. – 192с.
2. Соціально-психологічна підтримка осіб з інвалідністю в умовах війни: кол. моногр. / Маслянікова І., Османова А., Давиденко Г. та ін.; за заг. ред. І. Маслянікової. – К. Університет «Україна», 2023. 216 с.

Лекція 5. Сучасні напрями та інтегративні підходи в реабілітації слабочуючих та їх супроводі (на прикладі ІТ-компанії)

1. Інтеграція слабочуючих та глухонімих у соціальне середовище.
2. Новітні форми реабілітаційної терапії.

Практичне заняття 5. Впровадження в практику інтегративних підходів в реабілітації осіб з інвалідністю.

Заняття проводяться в тренінговій формі: в режимі «акваріуму» група спостерігає за індивідуальною роботою викладача та його партнера (доброволець з групи), студенти по черзі відпрацьовують практичні навички під постійною супер-візією викладача.

СРС 5 (підсумкове завдання).

Описати сучасні інноваційні компанії та їх можливості у програмі реабілітації людей з інвалідністю.

Література:

1. Михальчук Н.О., Поташнюк Р.З., Івашкевич Е.З. Основи психологічної реабілітації. Навчальний посібник для студентів Вузу. – Рівне: РДГУ, Міжнародний економікогуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, РДГУ, 2006. – 192с.
2. Соціально-психологічна підтримка осіб з інвалідністю в умовах війни: кол. моногр. / Маслянікова І., Османова А., Давиденко Г. та ін.; за заг. ред. І. Маслянікової. – К. Університет «Україна», 2023. 216 с.

4. Засоби діагностики результатів навчання

Перелік питань для підсумкового контролю:

1.

1. Дайте визначення поняття «інвалідність» з еволюційної перспективи.
2. Назвіть ключові наукові дефініції терміну «інвалід».

3. Проаналізуйте вживання терміну «люди з особливими потребами» у професійній літературі.
4. Проаналізуйте термін «люди з функціональними обмеженнями» у контексті соціальної політики.
5. Дайте визначення поняття «люди з обмеженнями життєдіяльності».
6. Поясніть, чому поняття «люди з інвалідністю» вважається коректнішим у сучасному дискурсі.
7. Назвіть основні етапи формування державної політики щодо людей з інвалідністю в Україні.
8. Охарактеризуйте етапи історичного розвитку у підходах до інвалідності.
9. Проаналізуйте ключові бар'єри, з якими стикаються люди з інвалідністю у сучасному суспільстві.
10. Назвіть основні види бар'єрів: архітектурні, інформаційні, соціальні.
11. Проаналізуйте європейський досвід державної політики щодо осіб з інвалідністю.
12. Поясніть роль Форуму з європейської соціальної політики (Брюссель, 1996) у формуванні підходів до інвалідності.
13. Охарактеризуйте соціальний статус людей з інвалідністю у країнах ЄС.
14. Проаналізуйте зміст та значення Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю (2009).
15. Назвіть принципи, закладені у Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю.
16. Проаналізуйте світовий досвід інклюзії осіб з інвалідністю у суспільне життя.
17. Поясніть роль правового забезпечення у реалізації прав осіб з інвалідністю.
18. Назвіть міжнародні приклади ефективної зайнятості людей з інвалідністю.
19. Охарактеризуйте практики подолання соціальної ізоляції людей з інвалідністю.
20. Проаналізуйте психологічні особливості осіб з інвалідизуючими станами.
21. Дайте характеристику моделі «фізичної безпеки» у ставленні до людей з інвалідністю.
22. Поясніть суть моделі «економічної безпеки» у контексті дискримінації.
23. Проаналізуйте модель стигматизації у психології інвалідності.
24. Розкрийте поняття моделі дискримінації та її соціальні наслідки.
25. Назвіть основні елементи моделі «психологічної безпеки».
26. Дайте визначення поняття «дезадаптація» у контексті інвалідності.
27. Охарактеризуйте зв'язок між фізичним станом та соціально-психологічною дезадаптацією.
28. Проаналізуйте причини емоційної та соціальної ізоляції людей з інвалідністю.
29. Визначте основні джерела фрустрації в осіб з обмеженими можливостями.
30. Назвіть особливості когнітивного сприйняття у людей з інвалідністю.
31. Проаналізуйте соціальні фактори, що сприяють незадоволенню базових потреб.

32. Розкрийте деструктивний потенціал ситуації інвалідності.
33. Дайте характеристику особистісній сфері осіб з хронічними порушеннями здоров'я.
34. Поясніть динаміку змін особистості в умовах функціональних обмежень.
35. Назвіть фактори, які сприяють адаптації осіб з інвалідизуючими станами.
36. Проаналізуйте етапи психологічного супроводу осіб з інвалідністю.
37. Поясніть важливість урахування нозологічних особливостей при супроводі.
38. Назвіть проблеми соціального статусу інвалідів у сучасному суспільстві.
39. Проаналізуйте психологічні бар'єри, які впливають на ефективність соціальної взаємодії.
40. Розкрийте вплив психологічних труднощів на працездатність осіб з інвалідністю.
41. Охарактеризуйте прояви когнітивної дери́вації у людей з обмеженнями.
42. Назвіть емоційні прояви дери́вації та їх соціальні наслідки.
43. Поясніть зв'язок між соціальним статусом та самооцінкою осіб з інвалідністю.
44. Проаналізуйте правовий підхід у розв'язанні проблем осіб з інвалідністю.
45. Назвіть основні засади соціально-середовищного підходу.
46. Охарактеризуйте психологічний підхід до вивчення інвалідності.
47. Проаналізуйте суспільно-ідеологічний підхід у ставленні до людей з інвалідністю.
48. Дайте визначення промислово-економічного підходу у контексті політики зайнятості.
49. Поясніть суть анатому-функціонального підходу до аналізу інвалідності.
50. Назвіть етапи соціальної адаптації осіб з функціональними обмеженнями.
51. Проаналізуйте вплив мас-медіа на формування образу людини з інвалідністю.
52. Назвіть моделі успішної соціальної інтеграції осіб з інвалідністю.
53. Розкрийте значення інклюзії як суспільної цінності.
54. Поясніть зв'язок між самосприйняттям та рівнем соціальної підтримки.
55. Дайте визначення поняття «соціальна інтеграція» у контексті інвалідності.
56. Назвіть основні принципи організації інклюзивного середовища.
57. Охарактеризуйте роль соціального працівника у підтримці людей з інвалідністю.
58. Назвіть форми психологічної допомоги особам з обмеженими можливостями.
59. Поясніть важливість міждисциплінарного підходу у роботі з особами з інвалідністю.
60. Проаналізуйте перспективи реформування соціальної політики щодо людей з інвалідністю в Україні.

5. Оцінювання

Загальна система оцінювання дисципліни: активна участь в роботі, поточне та підсумкове засвоєння теоретичного матеріалу, вага оцінки розподілена по темам, тестовий контроль.

Види контролю: поточний, підсумковий.

Умови допуску до підсумкового контролю: виконання всіх завдань, призначених для практичних занять та самостійної роботи.

Форма контролю: залік.

Правила набору балів – протягом курсу студент може набрати 100 балів. Автомат за підсумковий контроль зараховується при наборі студентом не менше 60 балів (це відповідає «задовільній» оцінці та оцінці «Е» за системою ECTS). До 60 балів студент обов'язково здає іспит, який проводиться у тестовій формі (список запитань пропонувано). Якщо студент набрав більше 60 балів, він іде на іспит за бажанням. По кожній темі можна набрати наступну максимальну кількість балів:

Теми	Максимальна оцінка на семінарському занятті для денної форми	Максимальна оцінка за СРС для денної форми навчання	Максимальна оцінка на семінарському занятті для заочної форми навчання	Максимальна оцінка за СРС для заочної форми навчання
1	2	4	4	8
2	2	4		
3	2	4	4	8
4	2	4		
5	2	4	4	8
6	2	4		
7	2	5	4	8
8	2	5		
9	4	6	4	8
Підсумок	20	40	20	40
Залік	40		40	

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	відмінне виконання
82-89	Добре	B	вище середнього рівня
75-81		C	загалом хороша робота
67-74	Задовільно	D	Непогано
60-66		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
0-59	Незадовільно	FX	необхідне перескладання

Підсумкова семестрова оцінка у випадку складання іспиту визначається як сума поточної семестрової та екзаменаційної оцінок у балах. Зазначена оцінка заноситься до екзаменаційної відомості та індивідуального навчального плану здобувача освіти. Повторне складання екзаменів, заліків допускається не більше як два рази з кожного освітнього компонента (дисципліни): один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

6. Політика курсу

1. Політика викладача щодо здобувача освіти полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні освітнього процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.
2. Вивчення дисципліни передбачає постійну роботу здобувачів освіти на кожному занятті. Середовище під час проведення лекційних та практичних робіт є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Здобувачі освіти повинні здійснювати попередню підготовку до лекційних та практичних занять згідно з переліком рекомендованих джерел.
3. Самостійна домашня робота є обов'язковою для студентів індивідуальної форми навчання. Студенти, які навчаються на стаціонарі, виконують її в об'ємі, необхідному для набрання достатньої кількості балів. Робота повинна бути здана у вказаний час: на відповідному практичному занятті чи у зазначений термін в Гугл-класі. В разі несвоєчасного виконання завдання на автора (групу авторів) буде накладено штраф балів. В разі систематичного (більше 3 разів) спізнення, бали за виконану роботу нараховуватися не будуть.
4. Студентам рекомендується вести зошит з підготовки до занять, у який заносяться основні позиції лекційного заняття та представлено конспекти рекомендованих першоджерел з тем, питань, що виносяться на практичні заняття. Представлений у зошиті матеріал має бути чітко структурований відповідно до питань, які розглядаються на занятті.
5. Робота, виконана студентом буде перевірятися на плагіат, який є злочином не лише в науковій, а й правовій сфері. Есе та інші роботи, що містять більше 30% тексту запозичень, оцінюватись не будуть.
6. Під час дискусії, представлення групових робіт, під час виконання тренінгових завдань участь у них обов'язкова для всіх членів групи. Необхідно вміти не лише виконати поставлене завдання, а й обґрунтувати його, пояснити особливості та висновки.
7. Поведінка на заняттях регламентується загальними правилами поведінки в учбових закладах та соціальними нормами взаємодії (не дозволяється застосовувати нецензурну лексику, перебивати викладача та одногрупників, самостійно без дозволу пересуватися по аудиторії, розмовляти під час занять по мобільному телефону або в соцмережах).

8. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття.
9. В умовах онлайн-навчання спілкування викладачів зі студентами здійснюються за допомогою дистанційних технологій (мережі Інтернет, електронної пошти).
10. Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри психології, який безпосередньо проводить заняття, або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою dekanat@kibit.edu.ua

ГУГЛ-КЛАС

<https://classroom.google.com/c/Njg4MjQ1Njg3NzE5?cjc=e7aneb3>